

MOTİVASYONU ETKİLEYEN FAKTÖRLERE İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ (GAZİANTEP ÖRNEĞİ)*

*Muzaffer AYAYDIN***

*Hidayet TOK****

ÖZET

Bu çalışmanın amacı motivasyonu etkileyen faktörlere ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırma örneklemini Gaziantep ili Şehitkamil merkez ilçesinden rastgele seçilen 18 ilköğretim okulunda görev yapan 252 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu araştırmada, tek tek bireylerin değil, seçkisiz olarak belirlenen grupların örnekleme için seçilmesi olarak tanımlanan grup örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Yıldırım (2006) tarafından geliştirilen Motivasyon Ölçeği, bazı maddeler değiştirilerek kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda, uygulamaya katılan denekler arasındaki bireysel farklılıkları ortaya çıkartacak olan cinsiyet, medeni durum, okulun konumu, okulun türü, görev alanlarına ve görev sürelerine yönelik sorular bulunmaktadır. Ölçeğin ikinci kısmında, deneklerin motivasyonunu etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik hazırlanmış olan 18 soruluk motivasyon aracı ölçeği bulunmaktadır. Araştırmada toplanan veriler SPSS 15.0 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anketin alt boyutları olan okulun yapısı ve imkanları, yönetici tutumları, psiko-sosyal faktörler ve veli-öğrenci boyutu kapsamında veriler analiz edilerek değerlendirilmiştir. Verilerin sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin motivasyonunu en çok etkileyen faktörün öğretmenin mesleğini severek yapmak olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında okul-sınıf yapısının eğitime uygun olması ikinci, öğretmenlerin öğrencilerinin başarılarını görmesi üçüncü, okulun güvenli olması dördüncü, kitap ve müfredatın uyumlu ve nitelikli olması sınıf öğretmenlerinin motivasyonu etkileyen beşinci faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, sınıf öğretmenleri, okul yöneticileri

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Öğr. Gör. Şırnak Üniversitesi Çocuk Gelişimi, El-mek: muzafferayaydin@gmail.com

*** Doç. Dr.

INVESTIGATION CLASS TEACHERS' OPINION ABOUT MOTIVATION FACTORS (GAZİANTEP SAMPLE)

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the views of class teachers about factors that affect motivation. In the research, the concept of motivation and the theories related to the concept of motivation has been explained in detail. The sample of the research is consist of 252 class teachers in 18 primary schools in Şehitkamil-Gaziantep district.

In the research, “motivation scale” developed by Yıldırım (2006) was used to collect date. Some items of the scale were changed. The data collected in the research have been analyzed by using SPSS 15.0 statistics software. There are four subtitles in the scale; the structure and facilities of school, administrators’ attitudes, psychosocial factors and parent-student factors. The data were analyzed and evaluated in terms of subtitles.

According to results, the main factor affecting the motivation of class teachers is job satisfaction. The second is the quality of school and classrooms, the third is that teachers see the achievements of their students, the fourth is the security of the school and the last factor is the quality of the curriculum and textbooks.

STRUCTURED ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of primary school teachers concerning the factors which affect motivation. The study is a research in which descriptive survey model was used. The study group of the research consisted of 252 primary school teachers from 18 primary schools randomly chosen from Gaziantep province, Şehitkamil central district. In this study, group sampling method was used, which is defined as selection of randomly chosen groups for paradigm, not the selection of individuals.

In the study, as data collection tool, Motivation Scale developed by Yıldırım (2006) was used, by changing some items. As some changes were made in the scale, validity of the new scale was evaluated in accordance with literature review and the opinions and advice of relevant experts.

Confidence of the scale was studied and Cronbach Alpha value was found as .907. According to this result, it can be said the scale had a high degree of validity. The scale used as data collection tool is composed of two parts. In the first part, there are questions that will reveal the individual differences among the subjects of the study concerning their gender, marital status, the location of school, type of the school, assigned position and the time period. In the second part of the scale, there is an 18-question motivational tool scale prepared to identify the factors that influence motivation of the subjects. In the second part of the scale, which is five point Likert type, subjects were asked to make a choice among the options, never (1), rarely (2),

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

sometimes (3), quite (4), completely (5). A sample of the scale used was given in EK-1.

Construct validity of the motivation scale was examined through factor analysis. Factor Analysis was carried out by using Principal Component Analysis approach and Varimax Rotation method. According to the results taken Factor Analysis, it was seen that the scale was clustered in seven dimensions. As a scale consisted of four dimensions theoretically, it was reanalyzed, stabilizing the number of factor to four. Sub-dimensions with a single item, items with factor-load value below .40 and cyclical items were extracted from the scale. After the extraction, it was seen that the scale comprised eighteen items and four sub-dimensions as psycho-social factors, administrative attitude, parent-student dimension and condition and facilities of the school. Psychosocial factors, administrative attitude, parent-student dimension and condition and facilities of the school sub-dimensions of the scale comprise four, three, five, six items respectively.

In the analysis of the data obtained from the surveys, SPSS 15.0 statistics packet program was used. The data obtained through the scale was transferred to electronic environment using this program. The data within the scope of psychosocial factors, administrative attitude, parent-student dimension and condition and facilities of the school, which are sub-dimensions of the survey, was evaluated by analyzing.

The data of the scale prepared with the purpose of identifying the factors for teacher motivation was analyzed considering frequency, percentage and average values.

T test was used to determine the relations of sub-dimensions of the scale with gender, marital status, mission, location and type of the school, anova was used for the time period in the position. Significance level in the interpretation of the analyses was recorded as $p < 0.05$.

What is expected from teachers are to direct their energies to the objectives education-training, to overcome the problems constantly reviewing themselves, to have the ability of achieving goals and to use human resources in the most effective and efficient way. Motivation is the effort to enable employees' doing their job willingly and fondly. Motivation is people's conducting themselves on their own accord and will in order to realize a specific aim. Using the resources they have, the administrators, who aim at growing into a healthy organization, try to enhance teachers' motivation so as to obtain more efficient and successful results. With highly motivated employees, the intended success can be achieved by adapting personal and organizational objectives.

The study is of a great importance as it aimed to find out what kind of work can be done towards enhancing work efficiency and performance of primary school teachers by identifying the factors affecting their motivation.

This study which was made on the perceptions concerning the factors that affect the motivation of primary school teachers have an important place in terms of giving ideas to the school managers on the necessity of recognizing their teachers in all aspects and on what methods they can utilize in motivating their teachers.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

When the researches on motivation in our country is analyzed, it will be seen that they are occasionally related to education, but mostly related to motivation-job satisfaction, motivation-communication, etc.

This study is accepted to be significant since it aimed at providing tangible suggestions regarding the factors that affect primary school teachers.

- The result figured out is that the factor which mostly affect primary school teachers' motivation is to do their job readily. Along with that, it was concluded that the eligibility of school-classroom structure for education is second, teachers' taking the success of students into account is third, the school's being safe is fourth and compatibility and quality of the books and the curriculum is the fifth important factor that affect teachers' motivation.

- It was come to the conclusion that the factor that affects the motivation of primary school teacher least is the encouragement of group-work by the institution and providing suitable environment for group-work. It was concluded that the school's technological facilities' being good (such as internet and smart-board), asking teachers for their opinions on decisions about school, parent-school communication's being good, students' level of achievement are the factors that respectively affect teachers' motivation least.

- It was concluded that there is an intermediate positive meaningful relation between the dimensions of the scale that affect motivation.

- The sub-dimensions of the scale were determined as condition and facilities of the school, administrative attitude, psychosocial factors, parent-student dimensions. When examined the results of the data concerning the items of these dimensions, the order in which they affect primary school teachers is as follows; it ranges as administrative attitude, psychosocial factors, parent-student dimension and condition and facilities of the school.

- The results of the data about gender variable and motivation factors, which is the first sub-problem of the study, are as follows: There is a meaningful relation between gender variable and parent-student dimension. There has been seen no meaningful relation between gender variable and condition and facilities of the school, administrative attitude, psychosocial factors.

- The results of the data about marital status variable and motivation factors, which is the second sub-problem of the study, are as follows: There is a meaningful relation between marital status variable and administrative attitude. It was concluded that the difference between marital status variable and condition and facilities of the school, psychosocial factors and parent-student dimension is of no importance.

- The results of the data about assigned position variable and motivation factors, which is the third sub-problem of the study, are as follows: It was concluded that the difference between assigned position variable and condition and facilities of the school,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

administrative attitude, psychosocial factors and parent-student dimension is of no importance.

- The results of the data about school type variable and motivation factors, which is the fourth sub-problem of the study, are as follows: There has been seen no meaningful difference between school type variable and condition and facilities of the school and psychosocial factors. On the other hand, there has been determined a meaningful difference between school type variable and parent-student dimension. According to these findings, administrative attitude and parent-student dimension affect the motivation of teachers in public schools more than teachers in private schools.

- There has been determined a meaningful difference about administrative attitude sub-dimension of teachers who served 1-5 years and teachers who served 6-10 and 16-20. About administrative attitude sub-dimension, the percentage of the opinion of teachers, who have experience 1-5 years, is lower than those who have experience 6-10 years. About administrative attitude sub-dimension, the percentage of the opinion of teachers, who have experience 1-5 years, is lower than those who have experience 16-20 years. Administrative attitude sub-dimension affect the motivation of experienced teachers much more than other teachers.

Key Words: Motivation, class teachers, school directors

1.1. Giriş

Doğada hiçbir nesne bir sebep olmadan kendi statik durumundan hareketli duruma geçmez. O halde insan organizmasının da hareket edebilmesi, davranışta bulunması için, bir doğa yasası gereği, birtakım gerekçeler olması gerekmektedir. Bu gerekçeler, insan organizmasının içinden veya dışından gelen bir uyarım, bir dürtü, bir güdü, bir tenbih veya tenbihler bütünü doğal gerçeklere yani motivasyon kavramına işaret etmektedir (Özen, 2014:2).

Literatürde motivasyona yönelik yapılan çalışmalar içerisinde çeşitli motivasyon tanımlamaları mevcuttur. Mitchell (1982) motivasyonu hedefe yönelik gönüllü faaliyetler gerçekleştirmeye ve bu faaliyetleri sürdürmeye neden olan psikolojik bir süreç olarak tanımlamaktadır (Iqbal vd., 2012:693;akt. Uysal ve Aydemir, 2014:5).

Eğitim-öğretim kurumları bireyin kendisini geliştirerek, karşılaşacağı sorunlarla baş etmeyi ve onu hayata hazırlamayı amaçlar.

Öğretmenler, eğitim ve öğretim hizmetlerinin merkezinde yer alırlar. Araştırmalar incelendiğinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin çekirdeğini teşkil eden öğretmenlerin tutum ve davranışlarının öğrenci başarısı, hizmet kalitesi ve okullardaki sistemin işleyişinde doğrudan etkili olduğu görülmektedir. Aynı zamanda öğrenci üzerinde dışarıdan en fazla nüfuza sahip olan etkendir (Yılmaz ve Buzlukluoğlu Arslan, 2014:4).

Örgütsel ortamda bireylerin çalışma arzuları ve iş tatminlerini yükselten yada düşüren en önemli etkenlerden biri motivasyon düzeyleridir. Hangi türde olursa olsun bütün işletmelerin, kurum ve kuruluşların ortak hedefi çalışanlarının çabalarını amacı gerçekleştirmeye yöneltmektir. İşin yapılabilmesi ise insanın istekli olmasını, işi benimsemesini, yeterli çaba göstermesini gerektirir. Bu isteği sağlayan da yine bireyin motivasyon düzeyidir. Yöneticinin temel görevi çalışanlardaki bu isteği sürekli ve sistemli olarak uyanık tutmaktır. Bunun gerçekleştirilebilmesi

kabul edilerek asgari ihtiyaç duyulan sayıdaki öğretmene ulaşılacak şekilde 18 ilkokul tesadüfi olarak seçilmiştir. Örneklem belirlenirken sınıf öğretmenlerine ulaşmada veya anketleri doldurmada zorluklar yaşayabileceğimiz düşüncesi ile % 5 güven aralığı esas alınarak Balci'nin (2001) Cochran tarafından önerildiğini belirterek verdiği $[(t2(PQ)/d2) / (1+(1/N) t2(PQ)/d2)]$ formülü (Aktaran: Ünal, 2006: 61) kullanılmış ve evrende ulaşılması gereken sınıf öğretmeni sayısı bulunmuştur. Buna göre öğretmenler evrendeki yüzdelik dağılımlarına göre dağıtılmış ve örnekleme alınması gereken sınıf öğretmeni sayısı 118 olarak ortaya çıkmıştır. Bu araştırma için 252 sınıf öğretmenine ulaşıldığından dolayı örneklem sayısı yeterli durumdadır.

2.3. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Yıldırım (2006) tarafından geliştirilen Motivasyon Ölçeği, bazı maddeler değiştirilerek kullanılmıştır. Ölçekte değişiklik yapıldığı için yeni oluşan ölçeğin geçerliliği, literatür taraması ve konu ile ilgili alan uzmanlarının görüş ve tavsiyeleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda, uygulamaya katılan denekler arasındaki bireysel farklılıkları ortaya çıkartacak olan cinsiyet, medeni durum, okulun konumu, okulun türü, görev alanlarına ve görev sürelerine yönelik sorular bulunmaktadır. Ölçeğin ikinci kısmında, deneklerin motivasyonunu etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik hazırlanmış olan 18 soruluk motivasyon aracı ölçeği bulunmaktadır. Beşli Likert tipi bir ölçek olan ölçeğin ikinci kısmında deneklerin, hiç (1), az (2), biraz (3), oldukça (4), tamamen (5) seçenekleri arasında bir değerlendirme yapmaları istenmiştir. Kullanılan ölçeğin örneği EK-1'de verilmiştir.

Motivasyon ölçeğinin yapı geçerliliği faktör analizi ile incelenmiştir. Temel Bileşenler Analizi yaklaşımı ve döndürme yöntemlerinden Varimax kullanılarak faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizinden elde edilen sonuçlara göre ölçeğin yedi boyutta toplandığı görülmüştür. Ölçek teorik olarak dört boyuttan oluştuğu için faktör sayısı dörde sabitlenerek yeniden analiz edilmiştir. Tek maddeden oluşan alt boyutlar, faktör yük değerleri .40'in altında olan ve binişik maddeler ölçekten atılmıştır. Çıkarılan maddelerden sonra ölçeğin psiko-sosyal faktörler, yönetici tutumları, veli-öğrenci boyutu ve okulun yapısı ve imkanları olmak üzere dört alt boyuttan ve 18 maddeden oluştuğu görülmüştür.

Faktör analizinden elde edilen verilere göre Kaiser-Meyer-Olkin örneklem ölçümü 0,903 olarak bulunmuştur. Buna bağlı olarak Bartlett's Test of Sphericity değeri anlamlıdır ve 2044,034 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuç ölçek maddeleri arasında ilişki olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin güvenilirlik çalışması yapılmış ve Cronbach Alpha değeri .907 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

2.4. Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen verilerin analiz edilmesinde SPSS 15.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Ölçek ile elde edilen veriler bu program kullanılarak elektronik ortama aktarılmıştır. Öğretmenlerin motivasyonunu etkileyen faktörleri saptamak amacıyla hazırlanmış ölçeğin verileri frekans, yüzde ve ortalama değerlerine bakılarak analiz edilmiştir.

Cinsiyet, medeni durum, görev, okul konumu ve türü faktörlerinin, ölçeğin alt boyutlarıyla ilişkilerini saptamak için t testi: meslekteki görev süresi için anova kullanılmıştır. Analizlerin yorumlanmasında anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

Tablo 3.2.1. Motivasyon Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

	N	X	SS
Okulun Yapısı ve İmkanları	252	4,0937	,64812
Yönetici Tutumları	252	4,3415	,55544
Psiko-Sosyal Faktörler	252	4,2316	,53201
Veli-Öğrenci Boyutu	252	4,1954	,69143

3.3. Motivasyon Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki İlişki Düzeyi

Motivasyonu etkileyen ölçeğin boyutları arasında orta düzeyde pozitif anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Tablo 3.3.1 incelendiğinde okul yapısı ile yönetici tutumları arasındaki ilişki düzeyi 0.561, yönetici tutumları ile psiko-sosyal faktörler arasındaki ilişki düzeyi 0.602, psiko-sosyal faktörler ile veli-öğrenci boyutu arasındaki ilişki düzeyi 0.620 olarak saptanmıştır.

Tablo 3.3.1. Motivasyon Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki İlişki Düzeyi

	Yönetici Tutumları	Psiko-Sosyal Faktörler	Okulun Yapısı ve İmkanları	Veli-Öğrenci Boyutu
Yönetici Tutumları	1	,398(**)	,537(**)	,488(**)
Psiko-Sosyal Faktörler		1	,532(**)	,511(**)
Okulun Yapısı ve İmkanları			1	,640(**)
Veli-Öğrenci Boyutu				1

Okulun yapısı ve imkanları arttıkça yönetici tutumları da artmaktadır. Yönetici tutumları arttıkça psiko-sosyal faktörler de artmaktadır. Psiko-sosyal faktörler arttıkça veli-öğrenci boyutu artmaktadır. Anketin alt boyutları arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkiler vardır.

3.4. Araştırmanın Alt Problemlerine İlişkin Bulgular

3.4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Cinsiyet, sınıf öğretmenlerinin motivasyonu için bir etken midir?

Tablo 3.4.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

	Cinsiyet	N	X	SS	SD	t-Değeri	p
Okulun Yapısı ve İmkanları	Kadın	91	4,3062	,47074	250	,534	,594
	Erkek	161	4,1894	,56072	181,082	,528	,598
Yönetici Tutumları	Kadın	91	4,1227	,66470	250	,999	,319
	Erkek	161	4,0773	,64007	201,031	1,024	,307
Psiko-Sosyal Faktörler	Kadın	91	4,3880	,52375	250	1,679	,094
	Erkek	161	4,3152	,57250	214,600	1,762	,080
Veli-Öğrenci Boyutu	Kadın	91	4,3736	,62625	250	3,130	,002
	Erkek	161	4,0946	,70787	206,382	3,239	,001

Yukarıdaki tablo incelendiğinde cinsiyet değişkeniyle veli-öğrenci boyutu arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Veli öğrenci boyutu kadınların motivasyonunu erkeklere göre daha çok etkilemektedir.

3.4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Medeni durum, sınıf öğretmenlerinin motivasyonu için bir etken midir?

Tablo 3.4.2. Medeni Durum Değişkenine İlişkin Bulgular

	Medeni Durum	N	\bar{X}	SS	SD	t-Değeri	p
Okulun Yapısı ve İmkanları	Evli	219	4,2714	4,38520	4,38520	,688	,492
	Bekar	33	4,1818	2,37649	2,37649	1,055	,295
Yönetici Tutumları	Evli	219	4,1495	1,95601	1,95601	2,885	,004
	Bekar	33	3,8021	1,52102	1,52102	3,471	,001
Psiko-Sosyal Faktörler	Evli	219	4,3516	2,18295	2,18295	,521	,603
	Bekar	33	4,2968	2,46835	2,46835	,475	,637
Veli -Öğrenci Boyutu	Evli	219	3,3440	2,87684	2,87684	-1,337	,183
	Bekar	33	3,4848	2,39831	2,39831	-1,528	,133

Yukarıdaki tablo incelendiğinde medeni durum değişkeniyle yönetici tutumları alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu bulguya göre yönetici tutumları alt boyutu evli olan öğretmenlerin bekar olan öğretmenlere göre motivasyonunu daha çok etkilemektedir.

3.4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin görevi, sınıf öğretmenlerinin motivasyonu için bir etken midir?

Tablo 3.4.3. Öğretmenlerin Görevi Değişkenine İlişkin Bulgular

	Görev	N	\bar{X}	SS	SD	t-Değeri	p
Okulun yapısı ve imkanları	Yönetici	18	4,1296	,59561	250	,244	,808
	Öğretmen	234	4,0909	,65308	20,277	,264	,795
Yönetici tutumları	Yönetici	18	4,3750	,43088	250	,265	,791
	Öğretmen	234	4,3389	,56454	21,758	,334	,742
Psiko-Sosyal faktörler	Yönetici	18	4,1944	,49918	250	-,307	,759
	Öğretmen	234	4,2344	,53535	20,130	-,326	,748
Veli-öğrenci boyutu	Yönetici	18	4,0444	,65997	250	-,961	,338
	Öğretmen	234	4,2070	,69378	20,003	-1,003	,328

Yukarıdaki tablo incelendiğinde görev değişkeniyle okulun yapısı ve imkanları, yönetici tutumları, psiko-sosyal faktörler ve veli-öğrenci boyutu arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0,05$).

3.4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Okulun türü, sınıf öğretmenlerinin motivasyonu için bir etken midir?

Tablo 3.4.4. Okul Türü Değişkenine İlişkin Bulgular

	Okul Türü	N	X	SS	SD	t-Değeri	p
Okulun yapısı ve imkanları	Devlet	18	4,0917	,70900	250	-,075	,940
	Özel	234	4,0983	,48975	207,951	-,086	,932
Yönetici tutumları	Devlet	18	4,3997	,54106	250	2,513	,013
	Özel	234	4,2115	,56849	141,821	2,466	,015
Psiko-Sosyal faktörler	Devlet	18	4,2703	,56647	250	1,731	,085
	Özel	234	4,1453	,43673	189,072	1,908	,058
Veli-öğrenci boyutu	Devlet	18	4,2668	,73628	250	2,476	,014
	Özel	234	4,0359	,55055	194,356	2,760	,006

Yukarıdaki tablo incelendiğinde okul türü değişkeniyle yönetici tutumları ve veli-öğrenci boyutu arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu bulguya göre yönetici tutumları ve veli öğrenci boyutu devlet okullarında çalışan öğretmenlerin motivasyonunu özel okulda çalışan öğretmenlere göre daha çok etkilemektedir.

3.4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Öğretmenin meslekteki görev süresi, sınıf öğretmenlerinin motivasyonu için bir etken midir?

Tablo 3.4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Motivasyonunu Etkileyen Faktörler İçin Öğretmenin Meslekteki Görev Süresi Anova Testi Sonuçları

		Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Okulun yapısı ve imkanları	Gruplar arası	1,504	4	,376	1,335	,257
	Grup içi	69,537	247	,282		
	Toplam	71,041	251			
Yönetici tutumları	Gruplar arası	6,104	4	1,526	3,795	,005
	Grup içi	99,331	247	,402		
	Toplam	105,434	251			
Psiko-Sosyal faktörler	Gruplar arası	2,181	4	,545	1,789	,131
	Grup içi	75,256	247	,305		
	Toplam	77,437	251			
Veli-öğrenci boyutu	Gruplar arası	,849	4	,212	,440	,780
	Grup içi	119,146	247	,482		
	Toplam	119,996	251			

Yönetici tutum alt faktör/boyutu ile öğretmenlerin meslekteki kıdemleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu farkın hangi mesleki kıdem alt gruplarında olduğunu belirleyebilmek amacıyla yapılan Scheffé çoklu aralık testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Motivasyonunu Etkileyen Faktörler İçin Öğretmenin Meslekteki Görev Süresi Scheffe Testi Sonuçları

Dependent Variable: Yönetici Tutumları

Scheffe

(I) Meslek görev süresi	(J) Meslek görev süresi	Ortalamaların Farkı (I-J)	Standart Hata	p
1-5 Yıl	6-10 Yıl	-,40560	,13031	,049
	11-15 Yıl	-,30782	,12506	,198
	16-20 Yıl	-,46134	,13369	,020
	21 ve Üzeri	-,20915	,12911	,623

Tablo 3.4.6 'daki bulgular incelendiğinde 1-5 yıl arasında görev yapan öğretmenler ile 6-10 ve 16-20 yıl arasında görev yapan öğretmenlerin yönetici tutum alt boyutuna ilişkin anlamlı fark tespit edilmiştir.

Tablo 3.4.7. Sınıf Öğretmenlerinin Motivasyonunu Etkileyen Faktörler İçin Öğretmenin Meslekteki Görev Süresi Yönetici Tutumları Alt Boyutu Scheffe Testi Sonuçları

		N	X	Standart Sapma	Standart Hata
Yönetici Tutumları	1-5 Yıl	45	34,2824	4,49308	,66979
	6-10 Yıl	50	37,2637	3,81637	,53972
	11-15 Yıl	60	35,7833	5,26611	,67985
	16-20 Yıl	45	37,4574	4,26570	,63589
	21 ve üzeri	52	35,6668	4,80085	,66576
	Toplam	252	36,0839	4,69347	,29566

Tablo 3.4.7 incelendiğinde 1-5 yıl arasında deneyime sahip öğretmenlerin yönetici tutumu alt boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması (Ort: 34,2824), 6-10 yıl ortalamasından daha düşüktür (Ort: 37,26). 1-5 yıl arasında deneyime sahip öğretmenlerin yönetici tutumu alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin ortalaması (Ort:34,2824), 16-20 yıl arasında deneyime sahip olan öğretmenlerin ortalamasından daha düşüktür (Ort:37,45).

4. Sonuç ve Tartışma

Araştırmamızın neticesinde sınıf öğretmenlerinin motivasyonunu en çok etkileyen faktörün mesleği sevmek olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuç daha önce Yıldırım (2006) tarafından yapılan araştırmada da elde edilmiştir. Karabay (2004), çalışmasının neticesinde okulun yapısı ve imkanlarının öğretmenlerin motivasyonunda daha çok etkili olduğu görülmüştür. Öztürk (2006)'e göre, öğretmenlerin motivasyonu üzerinde, çalışma ortamı, sosyal imkanlar, terfi, ödül ve ceza uygulamaları, verilen görevler, eğitim seviyesi ve öğretmen eğitimi faktörlerinin etkili olduğu belirlenmiştir. Koçak (2002), tarafından yapılan araştırma neticesinde; öğretmeni motive edici faktörler iş güvenliği, takdir edilme, kendini geliştirmedir. Özgan ve Aslan (2008), tarafından yapılan araştırmanın sonucunda, yöneticilerin sözlü iletişim biçiminin öğretmenlerin motivasyonunu etkilediği tespit edilmiştir. Ebcim (2012), çalışmasının neticesinde “Yapılan işin anlamlı olması” motivasyonu en çok etkileyen faktör olarak bulunmuştur.

Sınıf öğretmenlerinin motivasyonunu en az etkileyen faktörün kurum tarafından ekip çalışmasının teşvik edilmesi ve ekip çalışması için ortam sağlanması araştırmamız neticesinde tespit edilmiştir. Ebcim (2012)'in araştırmasında iş arkadaşlarıyla sert tartışmaların olması çalışma motivasyonunu azaltan faktördür. Kulpcu (2008)'nin araştırmasında “Kurumun bazı sosyal

hizmetler sağlaması”, Büyükses (2010)’in araştırmasında “Sosyal güvenlik haklarımın (emeklilik maaşı, lojman, öğretmen evi vb.) yeterli buluyor ve motivasyonumu artırdığını düşünüyorum”, Gawel (1997)’in çalışmasında maaş ve mevki öğretmenleri diğer araçlara oranla daha az motive eden faktörler olarak tespit edilmiştir.

5. Öneriler

- Mesleği severek yapmak motivasyonu en çok etkileyen faktör olduğuna göre öğretmenlik mesleğini sevmeyenler, bu mesleği yapmak istemeyen öğretmenlere farklı alternatifler sunulabilir. Bu alternatifler okullarda, milli eğitim müdürlüklerinde yönetici pozisyonuna getirilebilir veya kurumlar arası geçişlerle öğretmenlik mesleğini sevmeyen öğretmenler farklı mesleklere yönlendirme olabilir.

- Okulların ve sınıfların yapısı eğitim-öğretime uygun dizayn edilmelidir. Gerekli teknolojik imkanlar sağlanmalı ve öğretmenin okul içerisinde motivasyonunu olumsuz etkileyecek durumlardan kaçınılmalıdır.

- Okulun güvenliği, öğretmenlerin motivasyonu etkileyen önemli bir faktör olduğuna göre bunun için gerekli önlemler alınmalıdır. Öğretmenin verimli bir şekilde çalışabilmesi için öncelikle kendini güvende hissetmesi gerekir. Bu sağlandığı takdirde öğretmenin işine daha çok motive olacağı düşünülmektedir.

- Ders kitapları seçiminde öğretmenlerin talepleri göz önünde bulundurulabilir ve müfredat oluşturulurken öğretmenlerin aktif katılımı sağlanabilir. Bu ikisi uyumlu ve nitelikli olmalıdır.

KAYNAKÇA

- BALCI, Ali. (2001). Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler. 3.Baskı. Pegem Yayınevi. Ankara.
- BÜYÜKSES, Lütfü. (2010).Öğretmenin İş Ortamındaki Motivasyonunu Etkileyen Etmenler.Yüksek Lisans Tezi.Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- EBCİM, Pınar. (2012). Resmi İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Motivasyonu ile Örgüt Sağlığı Algıları Arasındaki İlişki.Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GAWEL, Joseph E. (1997). Herzberg's theory of motivation and maslow's hierarchy of needs, *Practical Assessment, Research & Evaluation*. 5(11), Retrieved January 2, 2013 from <http://PAREonline.net/getvn.asp?v=5&n=11>.
- IQBAL, Javed, Afshan Yusaf, Raheela Munawar, Sehrish Naheed. Employee Motivation in Modern Organization: A Review of 12 Years, *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 4(3) (2012), p.692-708.
- KOÇAK, Yaşar.(2002). İlköğretim Okullarında Öğretmen Motivasyonu (Keçiören İlçesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KARABAY, E. (2004). “Yönetici Davranışlarının Öğretmen Motivasyonuna Etkisinin Belirlenmesi” Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KULPCU, Oğuz.(2007). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmen ve Yöneticileri Motive Etmede Kullanılabilecek Motivasyon Araçları Üzerine Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- ÖZEN, Y. ve Gül, A. (2007). Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren-Örneklem Sorunu. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 15. Sayfa: 394- 422.
- ÖZEN, Hamit. (2014). Motivasyonel Dil Teorisi Işığında Okul Müdürlerinin Kullandığı Motivasyonel Dilin Öğretmenlerin Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına Olan Etkisi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/5 Spring 2014, p. 1731-1746, ANKARA-TURKEY*
- ÖZGAN, H. ve ASLAN, N. (2008). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Sözlü İletişim Biçiminin Öğretmenlerin Motivasyonuna Etkisinin İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı: 7/1.
- ÖZTÜRK, Tuğba. (2006). İlköğretim Öğretmenlerinin Motivasyonunu Artıran ve İdame Ettiren Faktörler (Kağıthane-Levent Uygulaması).Yüksek Lisans Tezi.İstanbul Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UYSAL, T.ve AYDEMİR, S. (2014). Örgütsel İklimin Çalışma Psikolojisine Etkisi: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/2 Winter 2014, p. 1557-1574, ANKARA-TURKEY*
- ÜNAL, Ali.(2006).İlköğretim Denetçilerinin Öğrenen Organizasyon Yaklaşımı Açısından Değerlendirilmesi. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILMAZ, F. ve BUZLUKLUOĞLU ARSLAN, S. (2014). Çomü Tömer’de Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Motivasyon Kaynakları ve Sorunları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/6 Spring 2014, p. 1181-1196, ANKARA-TURKEY*
- YILDIRIM, Doğan Şafak. (2006). Resmi İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Motivasyon ve İş Tatminini Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- AYAYDIN, M., TOK, M., (2015). “Motivasyonu Etkileyen Faktörlere İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Gaziantep Örneği)/ Investigation Class Teachers’ Opinion About Motivation Factors (Gaziantep Sample)”, *TURKISH STUDIES - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı), Volume 10/11 Summer 2015, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8530>, p. 187-200.